

Nr 2.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 20 § 1 och 2 mom. förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 17 mars 1950 dagtecknad proposition, nr 159, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen *dels* att antaga följande förslag till

1:o) Förordning

angående ändrad lydelse av 20 § 1 och 2 mom. förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor.

Härigenom förordnas, att 20 § 1 och 2 mom. förordningen den 15 juni 1934 om erkända arbetslöshetskassor¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

20 §.

1 m o m. Såsom daghjälp må ej utgivas mer än som svarar mot, för medlem som är familjeförsörjare fyra femtedelar och för annan medlem tre femtedelar av den i orten vanliga arbetsförtjänsten för arbetsdag för arbetare inom samma yrke och av samma arbetsförmåga som den arbetslöse; och må vad sålunda utgår icke i något fall överstiga *sju* kronor om dagen.

1 m o m. Såsom daghjälp må ej utgivas mer än som svarar mot, för medlem som är familjeförsörjare fyra femtedelar och för annan medlem tre femtedelar av den i orten vanliga arbetsförtjänsten för arbetsdag för arbetare inom samma yrke och av samma arbetsförmåga som den arbetslöse; och må vad sålunda utgår icke i något fall överstiga *åtta* kronor om dagen.

Daghjälp skall — — — — — lämnat medgivande.

Såsom familjeförsörjare — — — — — uppbära husföreståndarinnettillägg.

¹ Senaste lydelse av 20 § 1 och 2 mom. se 1946:712.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

2 m o m. Barntillägg utgör — — — — — 25 öre om dagen.

I daghjälp och familjetillägg må icke tillhopa utbetalas högre belopp för dag än som svarar mot fyra femtedelar av den i 1 mom. första stycket angivna arbetsförtjänsten; dock att i fall, då antalet barn, för vilka barntillägg enligt 17 § 2 mom. skola utgå, överstiger två, det sammanlagda understödsbeloppet må uppgå till högst nio tiondelar av sagda arbetsförtjänst. Måste understödet på grund härav minskas, skall först maketillägget eller husföreståndarinnetillägget samt därefter, om det erfordras, jämväl barntillägget nedsättas eller helt innehållas. Familjetillägg må utgå, även om summan av daghjälp och tillägg överstiger *sju* kronor om dagen.

I daghjälp och familjetillägg må icke tillhopa utbetalas högre belopp för dag än som svarar mot fyra femtedelar av den i 1 mom. första stycket angivna arbetsförtjänsten; dock att i fall, då antalet barn, för vilka barntillägg enligt 17 § 2 mom. skola utgå, överstiger två, det sammanlagda understödsbeloppet må uppgå till högst nio tiondelar av sagda arbetsförtjänst. Måste understödet på grund härav minskas, skall först maketillägget eller husföreståndarinnetillägget samt därefter, om det erfordras, jämväl barntillägget nedsättas eller helt innehållas. Familjetillägg må utgå, även om summan av daghjälp och tillägg överstiger *åtta* kronor om dagen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1950.

2:o) Förordning

angående ändring i förordningen den 15 juni 1934 (nr 265) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.

Härigenom förordnas, att 1, 2 och 7 §§ förordningen den 15 juni 1934 om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

1 §.

Statsbidrag, som avses i förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor, ut-

Statsbidrag, som avses i förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor, ut-

¹ Senaste lydelse av 1 och 2 §§ se 1946:713 och av 7 § se 1948:43.

(Gällande lydelse:)

går till envar sådan kassa såsom daghjälsbidrag, familjetilläggsbidrag och förvaltningsbidrag.

(Föreslagen lydelse:)

går till envar sådan kassa såsom *grundstatsbidrag*, daghjälsbidrag, familjetilläggsbidrag och förvaltningsbidrag.

2 §.

Grundstatsbidrag utgår med 75 öre för varje dag, för vilken daghjälp utgivits.

Daghjälsbidrag utgår för kalenderår med viss procentuell andel av kassans sammanlagda kostnader för daghjälp under tid av året, då antagande till erkänd arbetslöshetskassa varit gällande. Procenttalet bestämmes i förhållande till antalet understödda dagar per medlem i överensstämmelse med en vid denna förordning som bilaga fogad tabell med tillhörande särskilda bestämmelser.

Daghjälsbidrag utgår för kalenderår med viss procentuell andel av kassans sammanlagda kostnader för daghjälp under tid av året, då antagande till erkänd arbetslöshetskassa varit gällande, *efter avdrag dock från nämnda kostnader av belopp som svarar mot grundstatsbidraget.* Procenttalet bestämmes i förhållande till antalet understödda dagar per medlem i överensstämmelse med en vid denna förordning som bilaga fogad tabell med tillhörande särskilda bestämmelser.

Familjetilläggsbidrag utgår — — — — — under året.

7 §.

Statsbidrag utgår — — — — — å kvartalet.

När särskilda skäl därtill äro må, utan hinder av vad i första stycket är stadgat, efter tillsynsmyndighetens beprövande till kassa utbetalas intill hela beloppet av det familjetilläggsbidrag, som belöper å tiden från årets början till utbetalningsdagen, samt intill nio tiondelar av medlemsbidrag och daghjälsbidrag, som skäligen kunna antagas belöpa å samma tid.

När särskilda skäl därtill äro må, utan hinder av vad i första stycket är stadgat, efter tillsynsmyndighetens beprövande till kassa utbetalas intill hela beloppet av *grundstatsbidrag och familjetilläggsbidrag*, som *belöpa* å tiden från årets början till utbetalningsdagen, samt intill nio tiondelar av medlemsbidrag och daghjälsbidrag, som skäligen kunna antagas belöpa å samma tid.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1950.

dels ock — med ändring av vad som föreslagits i årets statsverksproposition angående de under femte huvudtiteln upptagna anslagen till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor och Kristillägg till erkända arbetslöshetskassor — att till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor.

I anledning av propositionen ha inom riksdagen väckts två motioner, nämligen nr 461 i första kammaren av herr *Norling* och nr 539 i andra kammaren av herr *Dahlgren*.

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts,

»att riksdagen beslutar antaga följande ändringar i Kungl. Maj:ts förslag till

1) förordning angående ändrad lydelse av 20 § 1 och 2 mom. förordningen den 15 juli 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor.

1 mom. Såsom daghjälp må ej utgivas — — — — utgår icke i något fall överstiga 11 kronor om dagen.

Daghjälp skall — — — lämnat medgivande.

Såsom familjeförsörjare — — — uppbära husföreståndarinetillägg.

2 mom. Barntillägg utgör — — — 25 öre om dagen.

I daghjälp och familjetillägg må — — — helt innehållas.

Familjetillägg må utgå, även om summan av daghjälp och tillägg överstiger 11 kronor om dagen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1950.

2) förordning angående ändring i förordningen den 15 juni 1934 (nr 265) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.

1 §. Enligt föreslagen lydelse.

2 §. Grundstatsbidrag utgår med 4 kronor för varje dag, för vilken daghjälp utgivits — fortsättningen av paragrafen enligt föreslagen lydelse.

7 §. Enligt föreslagen lydelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1950.»

Före avlämnandet av propositionen ha inom riksdagen väckts lika-lydande motionerna nr 167 i första kammaren av herr *Larsson*, *Nils*, och nr 186 i andra kammaren av herr *Lindberg m. fl.*

I motionerna har yrkats, »att riksdagen ville besluta *dels* att från och med den 1 januari 1951 höja det i förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor stadgade högsta medgivna sammanlagda beloppet av daghjälp och kristillägg till tio (10) kronor, *dels* att från och med nämnda dag höja kristillägget med 2 kronor 25 öre och samtidigt ändra dess namn till grundstatsbidrag, dock att detta förhöjda statsbidrag må utbetalas till de erkända arbetslöshetskassorna tidigast den 1 juli 1951.»

Vidare ha före propositionens avlämnande inom riksdagen väckts följande motioner, nämligen

inom första kammaren
nr 202 av herr *Wistrand m. fl.*, och
inom andra kammaren
nr 188 av herr *Lindberg* och fröken *Öberg*, samt
nr 258 av herr *Hagberg* i Malmö.

I motionerna I: 202 och II: 258, vilka äro likalydande, ha motionärerna hemställt, »att riksdagen vid behandlingen av V:e huvudtiteln, p. 48, 'Bidrag till erkända arbetslöshetskassor', måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en utredning beträffande orsakerna till ökningen av utgifterna för de erkända arbetslöshetskassorna och i samband därmed stående frågor.»

I motionen II: 188 har yrkats, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville begära skyndsamt utredning *dels* om de anordningar, som behövas inom arbetsförmedling, arbetsberedning och näringslivet för att i görligaste mån åstadkomma lättare arbeten åt havande kvinnor med i vanliga fall tungt arbete, *dels ock* om utbetalande av daghjälp åt blivande eller nyblivna mödrar, vilka i vanliga fall utföra arbete utanför hemmet men av havandeskapet, barnsörden och barnets vård råka ut för inkomstbortfall.»

Propositionen har, såvitt angår anvisande av anslag under femte huvudtiteln, hänvisats till statsutskottet och i övrigt till behandling av lagutskott, därvid den tilldelats andra lagutskottet. Motionerna I: 202, II: 186, II: 188 och II: 258 ha hänvisats till statsutskottet samt motionerna I: 167, I: 461 och II: 539 till lagutskott, därvid de tilldelats andra lagutskottet. Enligt överenskommelse mellan statsutskottet och andra lagutskottet ha propositionen och motionerna hänskjutits till behandling av sammansatt stats- och andra lagutskott.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i propositionen framlagda förslagen, ävensom i fråga om de skäl motionärerna andragit till stöd för sina yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen och motionerna.

I propositionen föreslås, att det i förordningen den 15 juni 1934 om erkända arbetslöshetskassor stadgade maximibeloppet för daghjälp höjes från sju till åtta kronor samt att det enligt förordningen den 15 december 1944 (nr 779) om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor av statsmedel utgående kristillägget om 75 öre för varje daghjälp omvandlas till ett fast statsbidrag, benämnt grundstatsbidrag, om enahanda belopp. Anslag äskas till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor med 13 milj. kronor.

T. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Danielson, har i propositionen anført bland annat följande:

»Enligt de nuvarande bestämmelserna för den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen gäller ett absolut maximibelopp för daghjälpen — obekränt familjetillägg men inräknat kristillägg — av 7 kronor. Nämda

maximibelopp har gällt sedan den 1 mars 1945, då daghjälpens belopp höjdes med en krona i samband med att kristillägget infördes.

Avsikten med införandet av det av statsmedel helt bekostade kristillägget var att utan ökning av försäkringsavgifterna återställa det ursprungliga förhållandet mellan de från arbetslöshetsförsäkringen utgående förmånerna och dagunderstödsbeloppen inom den allmänna arbetslöshets hjälpen, vilket förhållande rubbats genom att sistnämnda understöd efter år 1939 tid efter annan höjts. För att uppnå den önskade relationen mellan understöden från de erkända arbetslöshetskassorna och kontantunderstöden från arbetslöshetsnämnderna befanns en höjning av försäkringens daghjälp med 75 öre erforderlig för en väsentlig del av kassamedlemmarna. I enlighet härmed bestämdes kristillägget till 75 öre för varje dag, för vilken daghjälp utgives.

Löne- och levnadskostnadsutvecklingen under senare år har i stort sett icke medfört annan förändring av arbetslöshetsförsäkringens förmåner än den ökning av understödsbeloppen, som föranletts av att åtskilliga kassamedlemmar till följd av förbättrade löner blivit uppflyttade i högre daghjälpklass inom kassan. Möjlighet till ytterligare uppflyttning torde emellertid numera finnas för endast en mindre del av kassamedlemmarna, i det att f. n. över 60 procent av medlemmarna äro tillförsäkrade daghjälp till det högsta medgivna beloppet av 7 kronor per dag.

Frågan om höjda förmåner till de erkända arbetslöshetskassornas medlemmar har varit på tal vid olika tillfällen under senare år. Bl. a. har från kassornas sida påyrkats en förbättring av kassornas understöd genom höjning av daghjälpens maximibelopp samt ökning av statens bidrag till försäkringen.

Med anledning av de yrkanden, som sålunda framkommit, har en särskild utredningsman inom socialdepartementet företagit vissa undersökningar av hithörande spörsmål. Enligt dessa undersökningar — som torde komma att läggas till grund för en mera omfattande utredning rörande en effektivisering av den nuvarande frivilliga arbetslöshetsförsäkringen — skulle en rätt betydande höjning av de från de erkända arbetslöshetskassorna utgående understödsbeloppen vara påkallad för att de försäkrade skulle beredas erforderlig ekonomisk hjälp vid arbetslöshet och för att kassamedlemmarna i händelse av arbetslöshet skulle ur understödssynpunkt intaga den fördelaktigare ställning i förhållande till andra arbetslösa, vilken de enligt sakens natur böra ha.

Såsom redan anmärkts i årets statsverksproposition torde det emellertid i rådande finansiella läge icke vara möjligt att vidtaga några sådana förändringar i fråga om arbetslöshetsförsäkringen, som skulle medföra avsevärda kostnadsökningar för statsverket. Någon direkt höjning av det nuvarande kristilläggets belopp torde därför icke böra ske. Den frågan uppställer sig då, huruvida en höjning av de från de erkända arbetslöshets-

kassorna utgående understödsbeloppen kan åstadkommas av kassorna och deras medlemmar själva medelst anlåtande av deras egna resurser i form av ökade avgifter och outnyttjade marginaler mellan avgifter och understöd.

I sådant hänseende har från representanter för de erkända arbetslöshetskassorna under hand inhämtats, att därest ökat statsbidrag ej vore att påräkna, man nu borde stanna vid en höjning av den övre gränsen för daghjälpens från 7 till 8 kronor. En ytterligare höjning skulle nämligen, enär endast ett mindre antal kassor torde utan ökat statligt bidrag kunna utnyttja ett högre maximibelopp, leda till en ej önskvärd utvidgning av den redan nu betydande skillnaden olika kassor emellan med avseende å understödets storlek i förhållande till avgifterna.

Även om en kraftigare höjning av arbetslöshetskassornas understöd skulle kunna vara påkallad, finner jag mig i detta läge ej böra tillstyrka större höjning av daghjälpens maximibelopp än med en krona, d. v. s. från 7 till 8 kronor.

Den i ärendet företagna utredningen visar uppenbart, att för arbetslöshetsförsäkringen även framgent föreligger ett behov av ett statsbidrag motsvarande det nuvarande kristillägget. Med hänsyn härtill och för att undanröja vissa administrativa olägenheter, som visat sig vara förknippade med det nuvarande bidragssystemet, har nu framförts förslaget att utbyta kristillägget mot ett fast bidrag, nära samordnat med det övriga statsbidraget till arbetslöshetskassorna. Jag ansluter mig till förslaget härom och förordar således, att de nuvarande bestämmelserna om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor — vilka gälla till och med utgången av juni 1950 — vid nämnda tidpunkt avlösas av regler om grundstatsbidrag.

I årets statsverksproposition har under femte huvudtiteln, punkterna 48 och 49, äskats dels ett förslagsanslag av 10 900 000 kronor till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor, dels ock ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor till Kristillägg till erkända arbetslöshetskassor.

Med hänsyn till att statsbidrag till de erkända arbetslöshetskassornas daghjälp, d. v. s. daghjälpbidraget, utgår med procentuell andel av kassornas sammanlagda kostnader för daghjälp medför den nu föreslagna höjningen av maximigränsen för daghjälpens en viss kostnadsökning för statsverket. Denna kostnadsökning är emellertid ej av den storlek att den bör påverka den i statsverkspropositionen gjorda anslagsberäkningen. Däremot påverkar den förordade ombildningen av kristillägget till ett grundstatsbidrag anslagen beträffande de erkända arbetslöshetskassorna. Kristilläggets förvandling till grundstatsbidrag torde nämligen böra föranleda, att något anslag till kristillägg till erkända arbetslöshetskassor icke bör anvisas för nästa budgetår men i stället anslaget till bidrag till erkända arbetslöshetskassor ökas med det för kristillägg beräknade beloppet eller till 13 000 000 kronor. Detta anslag torde få belastas även av de kristillägg, som belöpa

på tiden fram till och med den 30 juni 1950 men som på grund av gällande utbetalningsregler utbetalas först därefter.»

Utskottet.

I skrivelse den 20 september 1949 hemställde De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation hos chefen för socialdepartementet, att det nuvarande kristillägget å 75 öre per daghjälsbelopp skulle ersättas med ett grundstatsbidrag om 4 kronor samt att den nu till 7 kronor fastställda övre gränsen för daghjälp med kristillägg skulle höjas till 11 kronor. Med anledning av bland annat nämnda skrivelse verkställdes inom departementet en utredning rörande en effektivisering av den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen.

Vid försäkringens införande 1934 bestämdes högsta daghjälsbeloppet till 6 kronor. I samband med införandet av kristillägget 1944 stadgades, att sammanlagda beloppet av daghjälp och kristillägg icke finge överstiga 7 kronor. Departementschefen har i propositionen uppgivit, att för närvarande över 60 procent av medlemmarna i de erkända arbetslöshetskassorna voro tillförsäkrade det högsta medgivna beloppet per dag. Sedan årsskiftet 1934—1935 ha levnadskostnaderna, enligt vad utredningen giver vid handen, stigit med nära 70 procent och lönerna med nära 120 procent. En ytterligare höjning av maximibeloppet för daghjälp jämte kristillägg synes därför utskottet vara befogad. I den inom socialdepartementet verkställda utredningen förordas, att nämnda belopp fastställas till 11 kronor. Med hänsyn till svårigheterna att i nuvarande tider med lönestopp förmå de försäkrade att genom avgiftshöjningar själva finansiera mer än en krona av höjningen föreslås i utredningen, att en höjning av kassaförmånerna skall till större delen bestridas av statsmedel.

Under hänvisning till rådande finansiella läge har departementschefen icke ansett det möjligt att vidtaga några förändringar i fråga om arbetslöshetsförsäkringen, som skulle medföra avsevärt ökade kostnader för statsverket. Den höjning av daghjälpens maximibelopp från 7 till 8 kronor, som i propositionen föreslås, är, som departementschefen däri uttalar, avsedd att åstadkommas av kassorna och deras medlemmar själva genom anlåtande av deras egna resurser i form av ökade avgifter och utnyttjade marginaler mellan avgifter och understöd. För åtskilliga kassor torde möjlighet föreligga att av fonderade medel eller genom en ökning av avgifterna utnyttja den höjning av daghjälpens maximibelopp, som genom den föreslagna lagstiftningen erbjudes. Andra kassor befinna sig emellertid, enligt vad utskottet erfarit, i en sådan belägenhet, att de icke kunna bereda sina medlemmar del av ifrågavarande kompensation. Enligt utskottets mening måste en sådan ordning betecknas såsom mindre tillfredsställande, detta bland annat därigenom att de skiljaktigheter mellan kassorna, som nu

i olika hänseenden förefinnas, komma att bli än mer framträdande, ett förhållande som är ägnat att skapa irritation bland kassornas medlemmar.

Ehuru det således varit önskvärt att redan i dagens läge kunna åstadkomma en kraftigare höjning av arbetslöshetskassornas understöd, anser sig utskottet av samma skäl som departementschefen anfört icke kunna tillstyrka en större höjning av daghjälpens maximibelopp än som i propositionen föreslagits. Enligt vad av propositionen framgår torde ytterligare utredning rörande en effektivisering av den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen komma att igångsättas. Förevarande spörsmål kommer alltså att i sinom tid bringas till förnyad prövning. Utskottet vill i anledning därav uttala förhoppningen, att läget då skall möjliggöra ett sådant bedömande av frågan, att såväl det allmännas som försäkringstagarnas intressen bli i görligaste mån tillgodosedda. En omständighet som därvid särskilt bör beaktas är det förhållande, vari arbetslöshetsförsäkringen står till andra former av arbetslöshets hjälp. Här bör en lämplig avvägning åvägabringas, som ställer arbetslöshetsförsäkringen som ett betydligt förmånligare alternativ än den hjälp, som utgår oberoende av de ersättningsberättigades egna insatser.

Mot propositionens innehåll i övrigt har utskottet ej funnit anledning till erinran.

Vid nu angivna ställningstagande kan utskottet ej tillstyrka bifall, vare sig till motionerna I: 167 och II: 186 eller till motionerna I: 461 och II: 539.

Vidkommande motionerna I: 202 och II: 258 har utskottet med anledning av de ökade utgifterna för statsbidrag till de erkända arbetslöshetskassorna inhämtat vissa uppgifter rörande av kassornas medlemmar inbetalade avgifter samt beträffande det totala beloppet — inklusive kristillägg — av genom kassorna utgivna understöd. Uppgifterna redovisas i följande tabell. I tabellen ha tillika medtagits de belopp, som tillhoppa anvisats till erkända arbetslöshetskassor såsom bidrag och kristillägg, ävensom uppgift om de sammanlagda nettoutgifterna under ifrågakvarande anslag i miljoner kronor.

	Anslag	Nettoutgift		Medlemsavgifter	Understöd
1947/48	10,0	7,7	1947	22,8	11,1
1948/49	6,9	8,8	1948	26,6	17,5
1949/50	8,3		1949	30,0	22,2
			(beräknade)		
1950/51 (förslag)	13,0				

Utskottet har vidare inhämtat, att den del av statsunderstödet, som utgöres av förvaltningsbidrag, år 1947 uppgick till 2,5 miljoner kronor, år 1948 till 2,7 miljoner kronor och för år 1949 beräknades till 2,8 miljoner kronor. Kassornas verkliga administrationsutgifter ha överstigit nämnda bidrag. Deras fonder, som den 1 januari 1948 uppgingo till 102 miljoner kronor, beräknas vid senaste årsskifte ha stigit till 145 miljoner kronor.

Såsom framhållits i motionerna I: 202 och II: 258 kunna statens utgifter för bidrag till arbetslöshetskassorna förefalla höga med hänsyn till den brist på arbetskraft, som för närvarande råder. Det kan emellertid i det sammanhanget vara av intresse att konstatera, att de av kassornas medlemmar inbetalade avgifterna avsevärt överstiga de lämnade statsbidragen. Utskottet vill vidare erinra om att trots den goda sysselsättningen viss säsongarbetslöshet alltjämt råder särskilt inom byggnadsfacket. Det bör också uppmärksammas, att de arbetslöshetskassor, som på senare tid tillkommit, främst omfatta arbetare anställda inom säsongkänsliga yrken, exempelvis byggnadsarbetare, murare och skogs- och flottningsarbetare. En ytterligare orsak till att utgifterna för ifrågavarande ändamål uppgå till så betydande belopp, utgör den omständigheten, att arbetsförmedlingsorganen vid inträffad arbetslöshet i första hand söka anvisa arbete inom vederbörandes eget fack och att endast i andra hand omplacering sker till annat yrke. Utskottet har i princip icke något att erinra mot detta förfaringsätt men vill understryka angelägenheten av att härigenom uppkommande arbetslöshetsperioder i möjlig mån nedbringas. I detta sammanhang vill utskottet ytterligare framhålla, att antalet arbetslöshetsförsäkrade oavbrutet stigit samt att hjälpverksamheten för huvuddelen av de arbetslösa inom landet handhaves av kassorna. Enligt en av arbetsmarknadsstyrelsen i november 1949 företagen arbetslöshetsräkning stodo vid denna tidpunkt cirka 16 000 kassamedlemmar utan arbete, medan antalet oförsäkrade arbetslösa samtidigt uppgick till cirka 3 400.

I princip torde det enligt utskottets mening icke vara något att invända mot att flertalet kassor under senare år beslutat om viss förbättring av utgående understöd, vilket dock samtidigt inneburit en ökning av statsbidragsutgifterna. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot de grunder, som för närvarande gälla beträffande statsbidragets storlek.

Med hänsyn till vad ovan anförts kan utskottet icke tillstyrka förslaget i motionerna I: 202 och II: 258 om särskild utredning på hithörande område.

Vad i motionen II: 188 anförts i fråga om vidtagande av åtgärder i syfte att åstadkomma lättare arbeten åt havande kvinnor med i vanliga fall tungt arbete samt om utbetalande av daghjälp åt blivande eller nyblivna mödrar finner utskottet beaktansvärt. Kungl. Maj:t har emellertid ännu icke tagit slutlig ställning till det av socialvårdskommittén framlagda förslaget om moderskapsbidrag. Utskottet anser sig under sådana förhållanden icke för närvarande kunna förorda bifall till de i nämnda motion framförda förslagen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte antaga de genom propositionen framlagda förslagen till

1) förordning angående ändrad lydelse av 20 § 1 och 2

mom. förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor; samt

2) förordning angående ändring i förordningen den 15 juni 1934 (nr 265) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor;

B) att riksdagen måtte till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1950/51 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor;

C) att motionerna I: 167 och II: 186 samt motionerna I: 461 och II: 539, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet under A hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

D) att motionerna I: 202 och II: 258 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

E) att motionen II: 188 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 maj 1950.

På sammansatt stats- och andra lagutskotts vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från statsutskottet: herrar Mårtensson i Uddevalla, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Edin, Boman i Kieryd och Rubbestad;

från andra lagutskottet: herrar Norman, Hallagård, Sten, fru Nordgren, herrar Jacobsson i Igelsbo och Hagård*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.